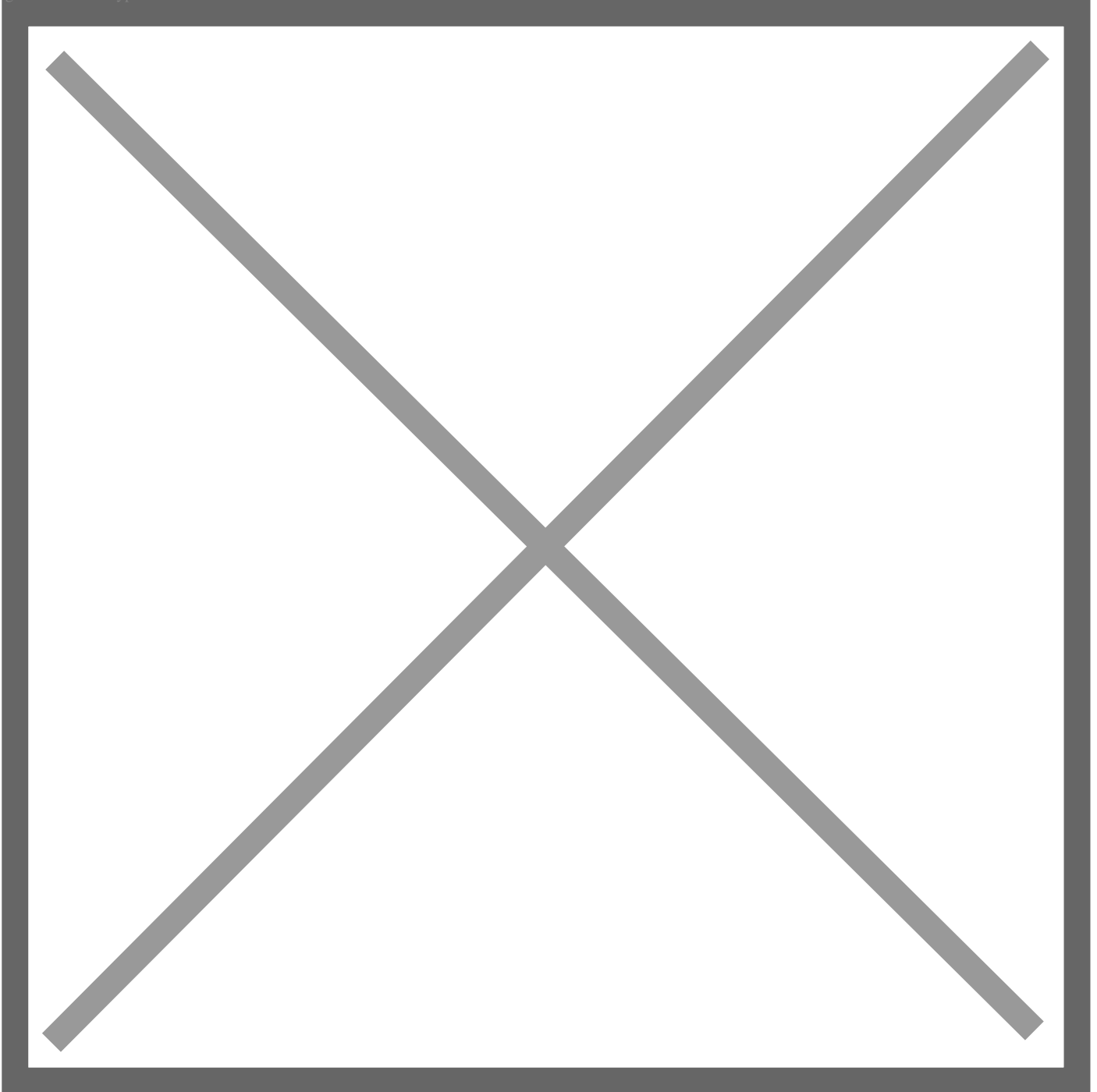

Thuis in het Verpleeghuis
Waardigheid en trots op elke locatie

Congres Waardigheid en trots: 'De toekomst maken we vandaag al'

Image not found or type unknown

‘Alles wat nodig is voor de toekomst, is nu al aanwezig. De natuur laat los wat niet meer werkt, gaat verder met wat werkt en vernieuwt altijd.’ Dit inzicht gaf zoöloog en innovatiedeskundige Eric de Blok mee aan de 1300 bezoekers – werkzaam in de verpleegzorg – die op 3 juli 2023 aanwezig waren op het congres Waardigheid en trots voor de toekomst in het Beatrix Theater in Utrecht. De dag stond in het teken van samen kennis uitwisselen over toekomstgerichte verpleegzorg. Programmadirecteur Jan Megens van het ministerie van VWS stond stil bij alle ontwikkelingen rondom het programma Wonen, Ondersteuning, Zorg voor Ouderen (WOZO). Cliëntcoaches van Zorgbalans deelden hun inzichten over het aanbieden van een Volledig Pakket Thuis (VPT). Mantelzorgveteraan Ton in 't Veen ontroerde met zijn verhaal over geluksmomenten die hij voor zijn inmiddels overleden vrouw Hester creëerde. En in tal van verdiepingssessies werden goede voorbeelden en aanpakken uitgewisseld rondom toekomstgericht werken.

Dagvoorzitter Hadassah de Boer opende de dag door te benadrukken hoeveel liefde en verwondering ze heeft voor mensen die werken in de zorg. Haar vader en diens partner kregen beiden dementie. ‘Ik heb in die periode veel verloren, maar ook veel gewonnen. Onder andere de ervaring hoe fijn het was dat er voor ze gezorgd werd.’ Daarnaast stond ze stil bij alle uitdagingen. ‘Ouderen willen langer thuis wonen en de druk op de zorg neemt toe. Als de zorg niet verandert, loopt de zorg vast.’

‘Anders zorgen’ in de praktijk

Op veel plekken krijgen onderdelen van het ‘anders zorgen’ vorm in de praktijk. Het samenwerken met familie, extra aandacht voor de inzet van technologische mogelijkheden en het kijken naar de wensen en mogelijkheden van ouderen. We openden het congres met een prachtige compilatie van hoe we samen de verandering in de praktijk stap voor stap vormgeven.

Focus op adviseren en begeleiden van ouderen

‘De toekomst maken we vandaag al’, benadrukte ook Jan Megens, programmadirecteur WOZO. ‘Als programmadirecteur mag ik daar een bescheiden bijdrage aan leveren. Ik ben opgeleid als fysiotherapeut en heb de kwetsbaarheid daadwerkelijk in mijn handen gehad. Vanuit WOZO gaan we uit van: zelf als het kan, thuis als het kan, digitaal als het kan. Daarbij is het belangrijk dat zorgprofessionals de vraag stellen aan ouderen: Wat zou u zelf willen? En hoe kan ik u daarover adviseren en in begeleiden?’

Samenleving voorbereiden op veranderingen zorg

Jan: 'We hebben met WOZO een stip op de horizon geplaatst. Maar we zien dat er ook nu al dingen gaan knellen. Dat zorgt voor vragen. Hoe ga je om met personeel bijvoorbeeld? Wie neem je nu wel en niet op in een verpleeghuis? En wie neemt daar de beslissing over? Aan de mensen in de zaal zou ik willen zeggen: "Wacht niet tot je de ruimte krijgt, maar ga vooral aan de slag." En er zijn meer dan genoeg goede voorbeelden. Als anderen het al doen, hoef je het niet opnieuw uit te vinden. We moeten de maatschappij voorbereiden dat de zorg verandert. Die dialoog moeten we met elkaar oppakken.'

Presentatie van WOZO in 2023: waar staan we nu?

- Een jaar geleden presenteerde minister Conny Helder het programma Wonen, Ondersteuning en Zorg voor Ouderen (WOZO) op het congres: [Zelf als het kan, thuis als het kan, digitaal als het kan](#).
- Onlangs vertelde Jan Megens, programmadirecteur WOZO bij VWS over de stand van zaken. Lees het interview: [Nieuw perspectief op de ouderenzorg](#).
- Op 3 juli 2023 werd de voortgang van het programma WOZO beschreven in de [Kamerbrief over Voortgang programma Wonen, Ondersteuning en Zorg voor Ouderen](#)

Opbouwen van vertrouwen bij VPT

Zorgbalans heeft mooie stappen richting toekomstgerichte verpleegzorg gezet. Zij bieden inmiddels VPT in de vorm van hun aanbod Prettig Thuis. ‘We bieden mensen onder andere een maaltijdservice en huishoudelijke ondersteuning waarbij de cliënt zelf aangeeft wat diens voorkeuren zijn’, vertelde cliëntcoach Monique Schaaper. ‘Bij VPT is het belangrijk om vertrouwen op te bouwen. Dat kan juist door eerst iets laagdrempeligs als de maaltijdservice en de boodschappen te regelen. Hierdoor ontstaat vertrouwen, waardoor je mensen ook makkelijker kunt motiveren om zichzelf te wassen en aan te kleden.’

Welzijn staat voorop

‘Per team zijn er gemiddeld 14 cliënten en 10 medewerkers met contracten van 24 uur per medewerker’, vertelde cliëntcoach Anja Blokker. ‘We willen niet te groot zijn. Welzijn staat bij ons voorop. Als dat goed is ingericht, gaat het ook met de cliënt beter. We zeggen nooit nee. Als we geen ja kunnen zeggen, gaan we samen op zoek naar de mogelijkheden.’ Monique: ‘Deze manier van werken kost tijd, maar levert ook tijd op. Want als mensen goed gehoord worden, voorkomt dat weerstand verderop.’

Overbelaste mantelzorgers

Toch komen ze bij Zorgbalans ook uitdagingen tegen. Monique: ‘Soms hebben we te maken met kinderen die al niet meer in beeld zijn, omdat de zorg te zwaar werd. Daarom is het belangrijk om al in een eerder stadium contact te leggen met mantelzorgers. Ook zien we het belang om het sociaal domein en de Geestelijke Gezondheidszorg (GGZ) in een vroeger stadium te betrekken. Het zou mooi zijn als daar ruimte voor wordt gecreëerd binnen de Zorgverzekeringswet (Zvw).’

De zorg als wereld van afkortingen

Hester, de vrouw van mantelzorgveteraan Ton in 't Veen werd gediagnosticeerd met Alzheimer toen ze 50 jaar was. 5 jaar later stierf ze aan de gevolgen daarvan. ‘Inmiddels is het 6 jaar geleden dat ik in de wereld van de zorg terecht kwam. De wereld van afkortingen en waar iedere logica ontbreekt.’ Ton heeft nog veel mooie momenten met zijn vrouw kunnen creëren. ‘Zo gingen we regelmatig naar een boerderij naast de zorginstelling, waar Hester helemaal opfleurde. Ze had goed contact met de voormalige eigenaar, een medebewoner van de zorginstelling. Zij verstonden elkaar, voorbij alle woorden. Als ik met Hester en de medebewoner daar was, betekende dat minder zorgvraag voor medewerkers.’

Zorginstelling was niet nodig

Ton: 'Met de wijsheid van nu, weet ik dat Hester niet naar een zorginstelling had hoeven. Met VPT had het ook gekund. Ze had iemand nodig die haar hielp met aankleden en met haar ging wandelen en fietsen. Wat ik wil meegeven? De inzet van technologie en alle plannen moeten er echt voor de cliënten en zorgmedewerkers zijn. En niet voor het systeem. Dat is de enige manier waarop zulke plannen een succes kunnen worden.'

Smoelenboek voor vrijwilligers

De Waalboog onderschrijft de noodzaak van het betrekken van mantelzorgers en vrijwilligers om geluismomenten te kunnen creëren. Dat belang wordt alleen nog maar groter door de toenemende vergrijzing. 'Er moet een omslag komen', benadrukte Karin Huibers, medewerker dagbesteding. 'Dat begint al bij het intakegesprek waar we de focus verleggen naar aansluiten, in plaats van overnemen. Ik heb me ingezet om vrijwilligers weer bij ons terug te halen na de coronaperiode. 1 collega had geen idee wie ik bedoelde toen ik de naam van een vrijwilliger noemde. Zij opperde het idee voor een smoelenboek waar ik mee aan de slag

ging. Met het smoelenboek weten collega's en familieleden wie ze zijn en wat ze komen doen. Dat is belangrijk, want vrijwilligers willen gezien en erkend worden.'

Wat nodig is voor de toekomst, is nu al aanwezig

Eric de Blok is zoöloog, psycholoog, bedrijfs- en innovatiekundige en combineert zijn kennis over de natuur, mens en de organisatiekunde. 'Alles wat in organisaties speelt, speelt ook in de natuur. Het helpt om vanuit de natuur naar de toekomst te kijken. De natuur is complex en leert ons dat je onmogelijk alles vanuit 1 perspectief kunt begrijpen. Alles wat nodig is voor de toekomst, is nu al aanwezig. Evolutie gaat in die zin altijd over het aangrenzende mogelijke. De natuur werkt met wat is, laat los wat niet meer werkt, gaat verder met wat werkt en vernieuwt altijd.'

Het snoekeffect

Ook liet Eric een filmpje zien met een onderzoeksexperiment waarbij een snoek en kleine visjes als aas bij

elkaar in een aquarium werden geplaatst. De snoek kon niet bij de visjes komen omdat er een glaswand tussen zat. Na 2 pogingen gaf hij de jacht op. De onderzoekers verwijderden de glaswand waardoor de visjes dichtbij de snoek kwamen zwemmen. Maar evengoed ondernam de snoek geen actie. Ton: ‘De neiging om te denken “Het werkt niet, dus het kan niet” wordt ook wel het snoekeffect genoemd. Daar moet je voor waken bij verandering. Beter is om uit te gaan van: ‘Het is nog niet gelukt, maar dat betekent nog niet dat het niet kan.’

Relatie opbouwen helpt bij bewegen

‘Mijn missie is om iedereen in beweging te krijgen’, vertelde bewegingsagoog Joël Kruisselbrink. ‘Of het nou om actieve of inactieve bewoners gaat. Dit doe ik door een relatie op te bouwen met de bewoner en te weten te komen wat diegene vroeger heeft gedaan. Zo was bewoner Klaas neerslachtig en sliep hij veel. Zijn dochter vertelde me dat hij vroeger kapper was. Toen er een beautymiddag in het verpleeghuis was, heb ik de föhns geleend en een pingpongballetje gepakt. Samen hebben we het pingpongballetje over en weer geblazen met de föhns. Klaas kon me direct van alles vertellen. Wat de turbostand was van de föhns en de warme stand.’

Don't forget the power to play

Joël eindigde door iemand uit het publiek uit te nodigen om met een bladblazer een opblaasbal over het podium te bewegen. De bal kwam ook in het publiek terecht en werd weer terug naar het podium gespeeld. Zo liet Joël de deelnemers de kracht van zijn boodschap 'Don't forget the power to play' ervaren. De lachende gezichten van het publiek legde hij tot slot met een selfie vanaf het podium vast.

Bedankt voor jullie komst en tot de volgende keer!

Videoterugblik congres

In onderstaande video geven we in vogelvlucht een sfeerimpressie van het congres:

Verslagen, presentaties, video's en foto's

- Bekijk het [overzicht met presentaties en verslagen van sessie ronde 1](#)
- Bekijk [het overzicht met presentaties en verslagen van sessie ronde 2](#)
- Bekijk [het overzicht met presentaties en verslagen van sessie ronde 3](#)
- Bekijk de [afspeellijst met korte video's van onze congresvlogger en de sfeerimpressie van het congres op YouTube](#)
- Bekijk een selectie van de foto's van het congres op onze sociale mediakanalen [LinkedIn](#), [Facebook](#) en [Instagram](#)

Reacties van bezoekers

Bezoekers reageerden na afloop enthousiast over het congres:

'Bewegingsagoog Joël Kruiselbrink is echt fantastisch. Maar ik vond het ook interessant om de ervaringen van mantelzorger Ton in 't Veen te horen. De sessie over FamilieStartGesprek was direct toepasbaar in mijn werk. Ik ga de deur uit met tips waar ik direct mee aan de slag kan.'

Liesbeth Bloemsma, Kwaliteitsverpleegkundige en wijkverpleegkundige

'Interessant, goed georganiseerd en verzorgd. Brengt me op ideeën en zet aan tot nadenken. Hoe we goed samen kunnen werken met informele zorg. Hoe belangrijk aandacht voor vrijwilligers en mantelzorgers is. En dat wij ook aan mantelzorgers en familie de vraag kunnen stellen, wat kunt u voor ons doen. Dat kan ik morgen direct toepassen in de gesprekken die ik heb. Ik kom volgend jaar zeker terug.'

Rosé Deepen, Teamleider zorg

'Interessante onderwerpen, zoals samenwerken met mantelzorg. Hoe we hen kunnen betrekken bij de zorg. Dat we daarin moeten luisteren en het echt samen moeten doen.'

Jolande Borger, Kwaliteitsverpleegkundige

tags:
[Waardigheid en trots congres 2023 \(2\)](#)